

فرزندان دوست دارند والدین به حرف آنها گوش کنند ، با آنها آرام صحبت کنند و از اشتباهات کودکان و فرزندانشان چشم پوشی کنند شاید اینها به نظر پدر و مادر انتظارات زیادی باشد اما برای تربیت صحیح کودکان باید به حالت روحی آنان توجه داشت و انتظارات به جای آنان را برآورده کرد.

صبر:

والدین انتظاردارند فرزندانشان یادگیری سریع داشته باشند. اما کودکان بنا به ظرفیت خود می توانند در زندگی پیشرفت کنند.

گوش دادن:

بعضی اوقات کودکان نیاز به هم دردی دارند. آنها راه حل فوری نمی خواهند. دوست دارند به حرف هایشان گوش دهید.

درک کردن:

کودکی یک دوره پر چالش و بنیادی است و با هم دردی شما ، کودک احساس می کند که از سوی شما حمایت می شود و جرات تجربه کردن پیدا خواهد کرد وبدون حمایت والدین کودک احساس تنهایی خواهد کرد.

دادن زدن:

هیچ کس داد زدن را دوست ندارد و کودکان کلمات والدین که به آرامی گفته می شود را بهتر می فهمند . هنگام داد زدن ، تنها چیزی که متوجه می شوند فریاد والدین است و پیغام اصلی آنها را متوجه نمی شوند.

نظم:

از آنجا که بیشتر زندگی غیر قابل پیش بینی است، ایجاد محدودیت و ضوابط مشخصی ، می تواند مفید باشد. زیرا نظم چارچوب قابل اعتمادی برای زندگی او ایجاد می کند که به او احساس امنیت می دهد. سعی کنید برنامه روزانه به گونه ای تنظیم شود که برای آنها جالب باشد. مانند انجام کارهای سرگرم کننده قبل از خواب ، کارهای مشترک خانوادگی و ...

تشویق یکی از ابزار مهم تربیت است که والدین می تواند از آن بهره گیرد و کودک را به کارهای نیک علاقه مند سازد. کودک در سایه تشویق، از بسیاری از خواسته های خود چشم می پوشد و به راهی که مورد نظر والدین است، قدم می گذارد. تشویق به معنای به شوق آوردن، کار کسی را ستودن و او را دلگرم ساختن است. نیاز به تشویق از تمایلات فطری هر انسان است که تا پایان عمر در او باقی می ماند. این خطاست که تصور کنیم شخص از آن جهت که بزرگ شده است و خوب و بد را می فهمد، احتیاج به تشویق ندارد، زیرا بسیاری از تلاشها و رقابتهای بزرگسالان به منظور به دست آوردن تشویق و تحسین دیگران است.

آثار تشویق

۱- تشویق، خستگی و نومییدی را از کودک دور می سازد و او را نسبت به هدف و راهی که انتخاب کرده است، امیدوار می سازد.
۲- کودک با تحسین و تشویق، در صدد اصلاح ناسازگاریها و نقاط منفی اخلاقی خود برمی آید و بسیاری از شیوه های غلط رفتاری خود را اصلاح می کند.۳- تحسین رفتار و گفتار کودک باعث می شود که در سر دو راهی ها سرگردان نشود و در کاری که انجام می دهد، کوشاتر و جدی تر باشد.

نکاتی پیرامون تشویق

۱- هنگام تشویق، کودک باید بفهمد که به چه جهت مورد تحسین قرار گرفته است. ۲- تشویق باید هر چند وقت یک بار و در برابر کارهای برجسته کودک باشد، نه به صورت همیشگی و برای هر کاری؛ زیرا در این صورت، تشویق تأثیر خود را از دست خواهد داد. ۳- تشویق نباید از حد اعتدال تجاوز کند، زیرا ممکن است کودک را به خودبینی و خودستایی گرفتار کند. ۴- تشویق نباید شکل رشوه به خود بگیرد، که در این صورت اثر مثبت و سازنده نخواهد داشت. ۵- باید عمل یا اخلاق نیک کودک را تحسین کرد نه خود او را. او باید بفهمد که کارش ارزش دارد و او جدای از کارش ارزنده نیست.

جایگاه تنبیه در تربیت:

تنبیه به معنای بیدار کردن و آگاه کردن کسی بر امری است. از این رو تنبیه همیشه به صورت کتک زدن، ملامت کردن و اعمال فشار نیست، بلکه این هدف (آگاه کردن شخص /ممکن است با نصیحت، ارشاد و موعظه حاصل شود و او متوجه خطای خود بشود. پس تنبیه به خاطر هدایت است نه فرو نشاندن خشم والدین.

شیوه تنبیه

شیوه عاطفی بهترین و موفقترین شیوه های تربیتی است. کودک باید با مفهوم جملاتی از قبیل «دوست دارم و دوست ندارم» والدین آشنا شود و آثار مطلوب و نامطلوب آن را دریابد. تخلفات کودک باید با چهره ناراضی والدین روبه رو شود و از برخورد والدین خود راه و روش صحیح و مورد نظر آنها را پیدا کند. او باید همیشه مورد مهرورزی و خوشرفتاری والدین قرار گیرد تا نصیحتهای آنها را مانند تابلویی در مقابل خود تجسم کند. گاه پیش می آید که رفتار خلاف کودک با پند و اندرز اصلاح نمی شود و در شیوه رفتاری خود تغییری نمی دهد. در این صورت والدین با استفاده از روشهای مناسب با توجه به نوع و زمان جرم به بازداشتن او اقدام کنند. والدین اگر ناچار از تنبیه بدنی شدند، کافی است ضربه ای به باسن یا پشت دست کودک بزنند.

به یاد داشته باشید:

مهربان بودن به همراه قاطعیت ،صمیمیت به همراه جدیت، صداقت به همراه مصلحت ، تشویق به همراه توبیخ ،نظم به همراه انعطاف ، سخت گیری به همراه آزادی عمل ، نرمی به همراه سختی ، کامیابی به همراه ناکامی ،محرومیت به همراه برخورداری ،کامل ترین ترکیب هنرمندانه ی واقعیت های زندگی در تربیت فرزندان است.

امیر مؤمنان علیه السلام می فرماید:

إِنَّ السَّائِلَ يَتَعَطَّ بِالْأَدَبِ وَ الْبَهَانِمُ لَا يَتَعَطُّ إِلَّا بِالضَّرْبِ

خردمند، با ادب پند می آموزد و حیوانات با کتک و زدن

تربیت می شوند.

با توجه به مطالبی که گذشت و با عنایت به اینکه سراسر وجود کودک سرشار از عاطفه است و بسیاری از رفتار و گفتارهای خود را بر اساس برخوردهای عاطفی والدین خویش قرار می دهد؛ امامان علیهم السلام در بیان شیوه های تربیتی بویژه در مورد کودکان، والدین را به استفاده از این شیوه تشویق کرده اند. والدینی که با فرزندان خود با خوشرفتاری و محبت برخورد می کنند، می توانند از (قهر کردن) با کودک به عنوان یک وسیله اصلاحی بهره برداری کنند. فردی خدمت امام صادق(ع) شرفیاب شد و از فرزندش شکایت کرد.

امام(ع) در پاسخ او فرمود:

لَا تَضْرِبْهُ وَاهْجُرْهُ وَ لَا تُكَلِّمُهُ

او را نزن، با او قهر کن ولی این قهر را طولانی نکن.

نکات مهم در تنبیه کودک:

۱- در تنبیه، پدر و مادر با هم اقدام نکنند، اگر یکی طفل را تنبیه کرد، دیگری به عنوان پشتوانه روحی او باقی بماند. ۲- پیش از تنبیه باید ریشه تخلف را کشف کرد و سپس به رفع آن اقدام نمود. ۳- تنبیه به عنوان آخرین ابزار تربیتی مورد استفاده قرار گیرد. ۴- باید عمل کودک را تنبیه کرد، نه شخصیت و تمام وجود او را. ۵- تنبیه با جرم و خطای کودک متناسب باشد. ۶- تنبیه چند جانبه نباشد.

هر کودک تا حدی نیاز به آزادی دارد. تا بتواند فرد مستقلی بار آید اما این آزادی باید با مسئولیت همراه باشد، تا بتواند اعتماد به نفس و توانایی های اجتماعی خود را تقویت کند

ملامت کودک

بیشتر والدین در برخورد با خطاهای کودکان، آنها را تنبیه نمی کنند، اما بیش از آن کودکانشان را مورد سرزنش خود قرار می دهند، که این شیوه موجب گستاخی کودک در برابر والدین خود می شود و زمینه اصلاح او را از بین می برد. در تربیت، از ملامت به عنوان یک وسیله اصلاحی حساب شده می توان استفاده کرد. ملامت لازم نیست که به صورت غلیظ و همراه با خشونت باشد بلکه ممکن است به صورت سؤالاتی از کودک باشد که او را وادار به اندیشیدن در رفتار خود می کند. برای مثال می توان به دور از عصبانیت با جملاتی از قبیل: آیا در خطاهای خود فکر آبروی خود و ما را نکردی؟ آیا نمی خواهی در رفتار و گفتار خود تغییری ایجاد کنی؟ و ... او را متوجه خطایش کرد.

افراط در ملامت

والدینی که برای تربیت کودکان خویش با ابزار سرزنش جلو می روند و او را به خاطر کوچکترین لغزش و بدون در نظر گرفتن نوع جرم و سن کودک، مورد سرزنش قرار می دهند، بزرگترین اشتباه را مرتکب می شوند. افراط در سرزنش، کودک را لجاجت و ناامید بار می آورد، به طوری که او خود را قابل اصلاح نمی داند و به تدریج تعادل روانی خود را از دست می دهد و برای خود آینده ای تاریک تصور می کند، از این رو برای آرام کردن خویش، به خرابکاری، فریبکاری، سیگار، فرار از خانه و مدرسه روی می آورد و گرفتار ناآرامی عصبی می شود.

حضرت علی(ع) می فرماید:

الإفراطُ في الملامة يشبُّ ميزانَ اللجاجِ

زیاده روی در سرزنش، آتش لجاجت را شعله ور می سازد.

سلامت باشید

شرکت زغالسنگ پروده طبس

تربیت کودک

تهیه کننده :

واحد بهداشت حرفه ای